

OBEZBEĐIVANJE VIP LIČNOSTI / PROVIDING A VIP PERSONALITY

m-r Vladimir Dimovski, Asocijacija za korporativnu bezbjednost – Skoplje

Stručni članak

Abstrakt: U ovom radu posvećuje se pažnja problematici povezanoj sa jednom značajnom determinantom za uspešno funkcionisanje institucija političkog sistema-bezbednost VIP ličnosti. Izvršavanje njihovih nadležnosti je determinisano bezbednosnim aspektima koji se odnose na profesionalni nivo pripadnika bezbednosnih službi da garantiraju tu bezbednost. Zbog toga se predmet istraživanja fokusira prema konceptu zaštite ovih lica u kontekstu savremenih bezbednosnih pretnji kao što su atentati i terorizam, ali i mnoge druge. Analiziraju se i pitanja koja se odnose na organizacijski dizajn bezbednosne zaštite, pre svega na operativnom nivou, pri čemu su korišćeni principi, modeli i koncepti koji se primenjuju u razvijenim bezbednosnim, kontraobaveštajnim i policijskim službama ka kojima pretenduje i makedonska.

Ključne riječi: bezbjednost, koncept, atentati, kidnapovanje.

Abstract: In the paper, the author pays attention to the problem related to a significant determinant for the successful functioning of the institutions of the political system - the safety of VIPs. The execution of their competences is determined by the security aspects that refer to the professional level of the members of the security services to guarantee that security. Therefore, the subject of research focuses on the concept of protection of these persons in the context of modern security risks and threats such as assassinations and terrorism, but also numerous others. Issues related to the organizational design of security protection are also analyzed, primarily at the operational level, using principles, models and concepts that are applied in the developed security, counterintelligence and police services that Macedonia also claims.

Keywords: security, concept, assassinations, kidnapping.

1. Uvod

Ostvarivanje bezbjednosti jedna je od vitalnih funkcija svake države, policije, kontraobavještajne službe, obavještajne službe i institucija. „Bezbjednost je univerzalna vrijednost ljudskog društva. Demokratska društva kao svoju osnovnu vrijednost imaju građanina i njegove slobode i prava. U tim društveno-političkim sistemima policija obavlja svoje funkcije zasnovane na postulatima pravno-demokratskih društvenih kategorija i vrijednosti.”²⁰⁶ Dakle, „ bezbjednost se posmatra kao jedan od centralnih faktora društvenog života, a mi je razumijemo kao jednog od egzistencijalnih ljudskih problema koji dolaze do punog izražaja kada se osoba nađe u kritičnim i opasnim situacijama.”²⁰⁷

Zakon o policiji navodi da su policijski poslovi, u smislu ovog zakona, radnje policijskih službenika koje se odnose na: zaštitu života, lične sigurnosti i imovine građana; zaštita sloboda i prava čovjeka i građanina zajamčenih Ustavom Republike Sjeverne Makedonije, zakonima i potvrđenim međunarodnim ugovorima; sprječavanje činjenja krivičnih djela i prekršaja, otkrivanje i hvatanje njihovih izvršilaca i hapšenje drugih zakonom utvrđenih, te mjere za gonjenje počinilaca tih krivičnih djela; utvrđivanje i traženje direktne i indirektne imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela; održavanje javnog reda i mira; regulisanje i kontrola drumskog saobraćaja; kontrola kretanja i boravka stranaca; granične provjere i nadzor granice; pružanje pomoći i zaštite građanima u slučaju hitne potrebe; obezbjeđivanje određenih lica i predmeta i druga pitanja utvrđena zakonom.

U Pravilniku o načinu obavljanja policijskih poslova²⁰⁸, u dijelu X objašnjavaju se ciljevi obezbjeđenja određenih lica i objekata: preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti policijskih službenika radi zaštite određenih lica i objekata, kao i održavanja javnog reda i mira i za izvršavanje drugih obaveza utvrđenih zakonom u oblasti u kojoj se obezbjeđuje. Također, to može biti redovno, vanredno i posebno. Redovno obezbjeđenje se vrši u cilju trajne zaštite određenih lica i objekata. Vanredno obezbjeđenje se organizuje prilikom održavanja parada, povorki, mitinga, protestnih okupljanja i drugih manifestacija u kojima učestvuje veliki broj građana i dr. Posebno obezbjeđenje organizuje se radi lične bezbjednosti najviših predstavnika domaćih i stranih vlasti i najviših predstavnika međunarodnih organizacija tokom njihovog boravka i kretanja u Republici Sjevernoj Makedoniji. Posebno obezbjeđenje utvrđuje direktor Biroa javne bezbjednosti ili policijski službenik kojeg on ovlasti, koji osniva sjedište i priprema plan sprovođenja obezbjeđenja.

²⁰⁶ Dimovski S., Policija i javnost, Ohrid, 2014, str.61.

²⁰⁷ Kuzev S., Strategija odbrane, Skoplje, 2001, str. 133.

²⁰⁸ Službene novine RM br. 149/2007 godina.

2. Opis glavnih opasnosti koje se tiču osoba koje treba zaštititi

Postoje brojne prijetnje sigurnosti osoba koje se štite. Bez obzira na njihov broj i divergenciju, neophodno je da se svako organizovano društvo fokusira na stvaranje sistema bezbjednosti koji će biti efikasan i delotvoran. „U novim pluralnim demokratskim okolnostima, bezbjedonosni sistem sa novim podsistemima kao izvršni organ političke vlasti postaje temeljni oslonac u stvaranju i održavanju željenog bezbjednosnog okruženja i aktivan učesnik u repolitizaciji života. U tom smislu, proces organizovanja najznačajnijeg sistema, kao i svi drugi kreativni procesi, mora biti integralan, koji treba da služi kao instrument za održavanje bezbjednosti.”²⁰⁹ “Međutim, da bi se ove aktivnosti zasnivale na ključnim naučnim postulatima, potrebno je tačno i sveobuhvatno poznavanje objektivne bezbjednosne realnosti. Tačnije, detaljna operativna saznanja o latentnim izvorima prijetnje, na osnovu kojih se donose planovi taktičko-tehničkog i operativnog djelovanja sa potrebnim sredstvima u cilju blagovremenog reagovanja.”²¹⁰ “Širok spektar izvora prijetnji, sa svojim oblicima i vrstama prijetnji i nasilja, opredijelio je savremene demokratske države da uspostave obavještajne i kontraobavještajne organizacije sa odgovarajućim unutrašnjim uređenjem i sistemima upravljanja, ali u skladu sa političko-pravnim i bezbjednosnim promjenama koje se odvijaju na nacionalnom i globalnom nivou.”²¹¹

“Sam pojam prijetnja najčešće podrazumijeva opšti izraz za situaciju u kojoj postoji opasnost da neko ili nešto bude lišeno života, oštećenja zdravlja, uništenja materijalne, finansijske ili neke druge imovine. Izvori takvih prijetnji mogu biti prirodni, umjetni ili društveni. Prijetnja može biti moguća, vjerovatna i izvjesna.”²¹² Dok se, „prema direktnosti utjecaja na bezbjednost, izvori opasnosti mogu se podijeliti na posredne i neposredne, prema aktivnosti na latentne i aktivne, prema postojanosti na trajne i periodične, a prema vremenu nastanka na prošle, sadašnje i buduće. Konačno, u zavisnosti od mjesta odakle dolaze ili gdje se javljaju, oblici prijetnji se dijele na spoljašnje i unutrašnje.”²¹³

Postoje dvije glavne opasnosti koje mogu biti opasne po život ljudi koji se štite: atentat i otmica

“Atentat se koristi kao sinonim za ubistvo ili pokušaj ubistva vladara i visokih zvaničnika itd. za magnicid (lat. magnus – najveći i caedere – ubiti).”²¹⁴ Atentate mogu izvršiti dobro obučeni timovi ili pojedinci koristeći niz alata, uključujući hladno oružje, vatreno oružje i eksplozivne naprave. Atentati mogu biti spektakularni, ali obično daju kratkotrajni publicitet. Štićenik je u najvećem riziku od atentata kada prelazi iz jedne relativno sigurne zone u drugu. Najveća opasnost za štićenika je kada je putovanje rutinsko i stoga predvidljivo (npr. između kuće i radnog mjesta). Bombe su preferirano oruđe za svakog atentatora jer pružaju nekoliko prednosti: udaljenosti od

²⁰⁹ Ahić J., *Privatni sigurnosni sistemi*, Sarajevo, 2009 godina, str. 24.

²¹⁰ Masleša R., *Teorije i sistema sigurnosti*, Sarajevo, 2001 godina, str. 124.

²¹¹ Abazović M., *Državna bezbjednost*, Sarajevo, 2001 godina, str. 89.

²¹² Daničić M., Pilipović V., *Sistem zaštite lica i objekata*, Novi Sad, 2011, str. 61.

²¹³ Daničić M., Stajić Lj., *Privatno obezbjeđenje*, Banja Luka, 2008., str.49-51.

²¹⁴ Milošević M., *Sistem državne bezbjednosti*, Beograd, 2001, str.231.

mete, više načina aktivacije, vidljiva oštećenja (nešto što kamere mogu vidjeti), manja potreba za preciznošću i može se podesiti unaprijed (mnogo ranije).

Otmica je najteža operacija u smislu uspješnog izvršenja, jer zahtijeva od napadača (jednog ili više) da stekne fizičku kontrolu nad štićenikom, pobjegne sa lokacije sa štićenikom, zadrži fizičku kontrolu tokom dužeg vremenskog perioda i odluke kako će incident biti završen. Otmice mogu imati za cilj novčanu korist, oslobađanje uhapšenih drugova, kao i prošireni publicitet u svrhu prenošenja političkih izjava i poruka. Postoje dva široka okruženja za otmicu: statična lokacija i na putu (prelaskom s jedne lokacije na drugu, počinitelj vrši otmicu). "Usamljeni naoružani ljudi" su posebna kategorija napadača: radi se o pojedincu koji ne pripada nijednoj grupi ili organizaciji već radi sam i koji može, ali i ne mora imati motivaciju tipičnu za teroriste, psihopate i voajeri koji prate.

3. Koncepti zaštite VIP osoba

Koncept zaštite lica u našoj zemlji organizovan je kao sistem bezbjednosti čije su osnove uređene Zakonom o unutrašnjim poslovima, Zakonom o policiji, Pravilnikom o načinu obavljanja policijskih poslova. U Pravilniku o načinu obavljanja policijskih poslova²¹⁵, u dijelu X objašnjavaju se ciljevi obezbjeđenja određenih lica i objekata: preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti policijskih službenika radi zaštite određenih lica i objekata, kao i održavanja javnog reda i mira i za izvršavanje drugih obaveza utvrđenih zakonom u oblasti u kojoj se obezbjeđuje. Isto može biti redovno, vanredno i posebno. Redovno obezbjeđenje se vrši u cilju trajne zaštite određenih lica i objekata.

Policijski službenik koji vrši redovno obezbjeđenje ne može se udaljiti od lica, odnosno predmeta koji obezbjeđuje, osim u slučajevima kada:

- treba spriječiti izvršenje krivičnog djela ili uhvatiti izvršioca takvog djela u neposrednoj blizini ili
- treba da obavijesti nadležnog policijskog službenika o događaju koji će ozbiljno ugroziti javni red i mir, prostor ili objekat koji se obezbjeđuje, kao i postojanje opasnosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća. U tim slučajevima policijski službenik se može udaljiti od lica, odnosno predmeta koji se obezbjeđuje, samo ako time ne ostane neobezbijeđen.

Odgovorni policijski službenik koji organizuje redovno obezbjeđenje, priprema plan obezbjeđenja i upoznaje sa njim policijske službenike koji će vršiti obezbjeđenje i utvrđuje njihove konkretne radne zadatke, u zavisnosti od mjesta na kojem će obavljati obezbjeđenje.

²¹⁵ Službene novine RM br. 149/2007 godina.

Plan bi posebno trebao sadržavati:

- procjenu sigurnosti objekta i prostora u kojem se obezbjeđuje;
- broj angažovanih lica potrebnih za vršenje obezbjeđenja;
- način vršenja obezbjeđenja; - podjela terena i objekata na kojima se vrši obezbjeđenje na sektore, podsektore i dionice izradom skica;
- konkretni poslovi policijskih službenika koji vrše obezbjeđenje, posebno za svako mjesto, sektor, podsektor ili odjeljenje, kao i vrijeme i način upoznavanja sa zadacima;
- naoružanje i oprema policijskih službenika, saobraćajna sredstva, sredstva veze i druga tehnička i pomoćna sredstva;
- način regulisanja saobraćaja; - način održavanja veza sa nadležnim policijskim službenicima sektora, kao i međusobnih odnosa između sektora, podsektora, odjeljenja i pojedinih policijskih službenika;
- vrijeme i način dolaska policijskih službenika na mjesto obezbjeđenja, a po potrebi i plan njihovog smještaja i ishrane;
- vrijeme početka i završetka obezbjeđenja; - način saradnje sa drugim službenim licima koja učestvuju u obezbjeđenju ili su zadužena za te obaveze i
- druge podatke relevantne za obezbjeđenje.

Prilikom redovnog obezbjeđenja, policijski službenici predaju radne zadatke na mjestu gdje se vrši obezbjeđenje, nakon prethodnog kontakta sa nadležnim policijskim službenikom. Policijski službenik koji predaje radne zadatke upoznaje policijskog službenika koji ih prima o događajima i okolnostima koje su od interesa za obezbjeđenje lica, odnosno objekta. Za vrijeme redovnog obezbjeđenja, sa podacima koji su klasifikovani kao poverljivi, a odnose se na lice, odnosno objekat koji se obezbjeđuje, kao i na lica koja su zaposlena ili locirana u istom, policijski službenik postupa u skladu sa propisima o poverljivim podacima. Vanredno obezbjeđenje se organizuje prilikom održavanja parada, povorki, mitinga, protestnih okupljanja i drugih manifestacija u kojima učestvuje veliki broj građana i dr. Vanredno obezbjeđenje utvrđuje načelnik Sektora unutrašnjih poslova na čijem području će se vršiti, koji određuje i odgovornog policijskog službenika za obezbjeđenje. Kada se vanredno obezbjeđenje organizuje na području dvije ili više opština, utvrđuje ga direktor Biroa za javnu bezbjednost ili policijski službenik kojeg on ovlasti, koji određuje i odgovornog policijskog službenika nadležnog za obezbjeđenje. U slučaju da je to neophodno, načelnik Sektora unutrašnjih poslova, na čijoj teritoriji se sprovodi vanredno obezbjeđenje, može zatražiti pomoć od Centralne policijske službe. Odgovorni policijski službenik zadužen za vršenje obezbjeđenja sačinjava plan vanrednog obezbjeđenja, što odobrava policijski službenik koji je odredio obezbjeđenje.

Plan obezbjeđenja u vanrednim situacijama zavisi od vrste događaja koji se obezbjeđuje, broja prisutnih građana, sigurnosne situacije, vremena događaja, vremenskih uslova, trajanja obezbjeđenja i razloga zbog kojih se vrši obezbjeđivanje. Odgovorni policijski službenik upoznaje policijske službenike zadužene za obezbjeđenje sa planom vanrednog obezbjeđenja i njihovim konkretnim radnim zadacima, prati realizaciju plana i podnosi izvještaj o njegovoj

realizaciji policijskom službeniku koji je odredio obezbjeđenje. Posebno obezbjeđenje je organizovano radi lične bezbjednosti najviših predstavnika domaćih i stranih vlasti i najviših predstavnika međunarodnih organizacija tokom njihovog boravka i kretanja u Republici Makedoniji.

Posebno obezbjeđenje utvrđuje direktor Biroa javne bezbjednosti ili policijski službenik kojeg on ovlasti, koji osniva sjedište i priprema plan sprovođenja obezbjeđenja. Posebno obezbjeđenje utvrđuje direktor Biroa javne bezbjednosti ili policijski službenik kojeg on ovlasti, koji osniva sjedište i priprema plan sprovođenja obezbjeđenja. Nakon sprovođenja posebnog obezbjeđenja, štab podnosi izveštaj ministru unutrašnjih poslova i direktoru Biroa javne bezbjednosti. Prilikom posebnog obezbjeđenja lica policijski službenici vrše:

- obezbjeđenje njihovih domova i boravišta;
- obezbjeđenje saobraćajnica, određenih površina i objekata za vrijeme kretanja lica koja se obezbjeđuju;
- obezbjeđivanje prevoznih sredstava kojima se prevoze lica koja se obezbjeđuju;
- regulisanje saobraćaja i osiguranje kretanja vozila pod pratnjom;
- preduzimanje mjera prema licima koja zbog određenih sklonosti ili stanja duha mogu ugroziti lica koja se obezbjeđuju i
- preduzimanje drugih mjera i radnji od interesa za sigurnost lica koja se obezbjeđuju.

Prilikom obavljanja zadataka policijski službenici se ne mogu udaljavati od mjesta obezbjeđenja. Ako u specijalnom obezbjeđenju učestvuju jedinice Armije Republike Sjeverne Makedonije ili druga službena lica, odgovorni policijski službenik koji organizuje specijalno obezbjeđenje, prilikom njegovog planiranja i izvođenja, sarađuje sa njima, neposredno ili preko policijskih službenika koje on ovlasti.

4. Organizacioni dizajn koncepta zaštite VIP osoba

Zaštita se može definisati kao skup planova i mjera za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje bilo kakvih radnji i situacija koje bi mogle ugroziti ili uzrokovati neugodnosti šticenoj osobi. Zaštita podrazumeva formiranje sigurnosnih prstenova, u krugu od 360 stepeni oko šticenog. Neke pretpostavke u zaštiti osoba:

- a. Određene osobe u vladi moraju biti zaštićene
- b. Potpuna zaštita nije moguća
- c. Za efikasnu zaštitu neophodan je obavještajni rad
- d. Najvažnije je da su snage obezbjeđenja dobro organizovane i obučene

Šticena osoba mora biti zaštićena od svih vrsta opasnosti, rizika i neugodnosti, bez obzira da li su prouzročeni planski, slučajno ili nehotice. Zaštita ne smije nepotrebno ometati slobodu šticene

osobe. Privatnost štićene osobe se uvijek mora poštovati. Zaštita ne smije štićeniku stvarati neugodnosti niti ga dovoditi u situaciju da se mora izviniti zbog svog obezbjeđenja. Pripadnici obezbjeđenja moraju da prilagode sebe i svoje mjere što je moguće više potrebama dostojanstvenika. Obezbeđenje se ne sme nepotrebno mešati u službene poslove štićenika i njegovog osoblja. Članovi obezbjeđenja moraju poštovati etičke norme i sami biti odgovorni za svoje ponašanje. Zaštitna grupa je odgovorna za: predviđanje mogućih problema i rizika, prepoznavanje potencijalno opasnih situacija i osoba, sprovođenje istrage bilo kakvih sumnjiih prostorija i lica i neutralizovane i izbjegavanje problema,

Osnovni način postizanja prihvatljivog nivoa zaštite je stvaranje niza tampon zona ili prstenova zaštite oko štićenika kako bi se spriječio napad ili smanjile njegove posljedice. Obično postoje tri prstena i svi su u funkciji predviđanja, prepoznavanja, istraživanja i neutralizacije opasnosti. Što je prsten bliže štićeniku, to je teže probiti ga:

- a) Unutrašnji prsten se sastoji od zaštitne grupe i uvijek je sastavljen od članova zaštitne organizacije
- b) srednji prsten obično čine pripadnici vojske i policije, dopunjeni pripadnicima zaštitne organizacije
- c) Vanjski prsten se sastoji od fizičkih i nefizičkih, živih i neživih sigurnosnih elemenata, kao što su policija, vojska i obavještajne službe.

4.1.Regrutacija i odabir zaštitne grupe

Članovi zaštitne grupe treba da ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1. Osobine i psihološki profil - bistar, energičan, jasan, odlučan, zreo, sposoban za timski rad, zainteresovan za zaštitni rad, mentalno zdrav
- 2. Fizičke karakteristike – odlična fizička kondicija, žene su veoma vredan dio službe obezbjeđenja, fizičko obezbjeđenje.
- 3. Prethodna obuka i iskustvo – vojna, policijska, specijalistička obuka
- 4. Provjere – stabilnost (naročito finansijska stabilnost); bezbjednosna pitanja (politička uvjerenja, povjerljivost, lojalnost, krivični dosije.)

Svaki član unutrašnje grupe mora sa sobom nositi sljedeću ličnu opremu: pištolj, službeni dokument (identifikacija), lisice, pancir i komunikaciona oprema (telefon i ručna radio stanica). Oprema koja je dostupna grupi, ali nije nužno trajno zadužena za pojedince:

- a. Komunikacije - kodirana dvosmjerna radio stanica i telefon
- b. Vozila
 - (1) Za svako kretanje potrebna su najmanje dva blindirana i dva sigurnosna vozila
 - (2) Sva vozila grupe su pod 24-satnom kontrolom
 - (3) Vozila održavaju ovlašteni mehaničari o čemu se vodi i evidencija
- c. Oružje

- (1) Neophodno je da svi članovi grupe imaju isto ručno oružje
- (2) Jurišne puške su potrebne timu za kontranapad (SWAT) zbog veće vatrene moći; koje bi trebale biti dostupne za vrijeme kretanja vozila
- (3) Puške za sigurnosna mjesta postavljena u rezidenciji i kancelariji.
- (4) Razno – gasne bombe, šok bombe, prva pomoć sa kisikom i gas maske.

4.2. Prikupljanje i korištenje obavještajne informacije radi zaštite

Obavještajni ciklus, njegovo planiranje i implementacija značajan je sigurnosni postupak koji se koristi i pri obezbjeđivanju VIP osoba. „Ovaj ciklus zapravo omogućava sagledavanje i razumijevanje velikog broja aktivnosti koje se sprovode u procesu obavljanja obavještajnih poslova i utvrđivanje međusobnih odnosa tih aktivnosti.”²¹⁶ Prikupljanje obavještajnih podataka i informacija pokriva nekoliko različitih načina obavljanja ovih aktivnosti, od kojih se, prema američkom gledištu, kao najvažniji ističu:

1. Pribavljanje informacija iz ljudskih izvora (Human Intelligence HUMINT), najstarija vrsta prikupljanja podataka i informacija od operativnog značaja;
2. Signalni obavještajni podaci (Signal Intelligence SIGNIT), prikupljanje i obrada podataka sa stranih sredstava komunikacije, nekomunikacionih elektromagnetnih zračenja i stranih instrumentalnih signala;
3. Obavještajni podaci kroz slike, fotografije, infracrvenih senzora, lasera, radara (Margery Intelligence IMINT);
4. Obavještajni podaci kroz mjerenje i zabeležbu (Measurement and Signature Intelligence MASINT), dobijanje podataka i informacija analizom značajnih karakteristika sredstava, predajnika ili pošiljalca korisnih seizmičkih, multispektralnih ili drugih podataka koji su povezani sa njima ili im pripadaju.²¹⁷

4.3. Izvođenje bezbjedonosne prethodnice

Zbir svih bezbjedonosnih planova, aktivnosti i priprema napravljenih prije ili u vezi sa premeštanjem štićenika u određeno područje. Zadaci bezbjedonosne prethodnice su:

- a) Dobiti informacije o okolišu i lokacijama koje treba posjetiti
- b) Uspostaviti bezbjedonosnu zonu za štićenika
- c) Eliminirati ili smanjiti sve rizike za štićenika
- d) Zlatno pravilo: Kvalitet zaštite koju pruža Služba obezbjeđenja ne može biti bolji od planiranog tj. od priprema na kojima se zasniva.

²¹⁶ Stamenkovski A., Osnove obavještajnog rada, Skoplje, 2012, str.47.

²¹⁷ Instrumenti američke moći: Strateška procjena, 1996. Institut za studije nacionalnih strategija Univerziteta nacionalne odbrane, Washington str.63 (Instruments of U.S. Power: Strategic Assesment, 1996. National Defense University Institute for National Strategies Studies, Washington, p. 63.)

Tim prethodnice predvodi vođa prethodničkog tima, koji je odgovoran za sve bezbjedonosne mjere tokom kretanja štićenika (bilo velikog ili malog). Za tim prethodnice biraju se ljudi iz zaštitne grupe. Članovi tima prethodnice mogu imati stručnost u određenim oblastima prethodnice, ili biti u stanju da zadovolje niz različitih istraživačkih potreba prethodnice, ili mogu biti relativno novi članovi koji tek stiču iskustvo u izvođenju prethodnice.

Odgovornosti tima prethodnice uključuju:

- a) Interna koordinacija prije prethodnice
 - 1. Sastanci i koordinacija sa obavještajnim odjelom u cilju pribavljanja nekih ili svih informacija kao što su:
 - Politička atmosfera
 - Bezbjedonosna situacija
 - Specifične prijetnje od strane pojedinaca ili grupa
 - 2. Sastanci i koordinacija sa odjelima za podršku
 - Prijevoz
 - Linkovi
 - Tehničari
 - Oružje, zaštitna oprema
- b) Eksterna koordinacija prije prethodnice
 - 1. Sastanci i koordinacija sa osobljem štićenika
 - Raspored (ruta)
 - Veličina i sastav pratnje štićenika
 - 2. Vođa tima uspostavlja kontakte sa lokalnim predstavnicima raznih službi i agencija koje će pružiti podršku u bezbjednosnim pripremama za kretanje štićenika.
 - Strane obavještajne agencije
 - Sprovođenje zakona (policija i zakonodavstvo)
 - Službe vojske
 - Eksterne usluge – podrška (telefonske kompanije, usluge iznajmljivanja automobila, itd.).
 - 3. Koordinacija na početku služi kako bi se predstavio i identifikovao i on sam i njegov tim i kako bi se dogovorilo vrijeme i mjesto za brifing podrške.

Štićenik ili njegovo osoblje obavještavaju vođu grupe ili njegovog pomoćnika da će biti kretanja u budućnosti. Dalji koraci postupka u smislu obezbjeđenja, odnosno zaštite lica na državnim funkcijama su:

-Izbor tima – vođa grupe ili pomoćnik iz svoje grupe bira jednog vođu tima prethodnice (stariji, iskusan i dovoljno visokog čina). Prilikom složenijih događaja timu se priključuje dodatno osoblje za lokacije, nakon ruta itd.

-Planiranje prije polaska – Tim počinje ispitivanjem elemenata podrške (obavještajne službe, veza, tehničke službe, policije, vojske) i prikuplja sve dostupne informacije prije polaska na određenu lokaciju.

-Kontakti na licu mjesta – tim odlazi u grad ili mjesto koje je cilj pokreta i kontaktira s odgovornim stranama na svakoj lokaciji (aerodrom, hotel, policija, vojska, lokalna obavještajna služba itd.). Tim se određuje, zadatak se objašnjava i traži saradnja.

-Početni sastanak –predstavnici svih elemenata podrške se okupljaju (obično samo obezbjeđenje) kako bi razgovarali o pojedinačnim zadacima i odgovornostima. Daju se potrebne informacije i traže odgovarajuće kolege – stranke.

-Bezbjednosna inspekcija ili pregled – tim prethodnice (sa odgovarajućim kolegama) odlazi na mjesto (uključujući i rute) da izvrši pregled i napravi plan. Bezbjednosni pregled je procjena lokacije (ili ruta), kojim se utvrđuje koji su sigurnosni elementi (ljudski ili drugi faktori) potrebni za uspostavljanje zaštite od 360 stepeni.

-Početni izvještaj – svaki nadzornik lokacije (kao i predstavnici obavještajnih službi, veze i tehničkih službi) piše izvještaj za svoju oblast. Vođa tima prethodnice razmatra, organizira i sastavlja zahtjeve iz svih oblasti u jedan cjelovit izvještaj za cijelo kretanje.

-Odobrenje – izvještaj o pregledu (koji se još naziva i operativni ili plan zaštite) dostavlja se vođi tima na odobrenje. Vođa tima ili odobrava plan ili traži promjene dok ne bude zadovoljan.

-Završni sastanak – predstavnici se ponovo sastaju radi konačne rasprave o planu. Dogovara se satnica za brifinge, raspoređivanje i inspekcije ili pretrage.

-Uspostavljeno obezbjeđenje – Svi organi bezbjednosti prate brifing tj. instrukcije nadzornika mjesta i obavještajaca i započinju preglede ili pretrage. Komandno mjesto se uspostavlja najmanje dva sata unaprijed.

-Kretanje – Štićenik pristiže i nastavlja sa svojim aktivnostima. Vođa tima prethodnice ostaje sa zaštitnom grupom, a nadzornici na licu mjesta rade na svojim odvojenim lokacijama.

Pregled rute znači procjenu ili analizu konkretnog smjera i područja putovanja tokom kretanja automobilske kolone. Rute koje se koriste za rutinska putovanja do i od kuće ili ureda su glavni prioritet kada se pregledaju rute. Pregled rute se također koristi za promjenu onih ruta koje nude najbolji sigurnosni potencijal i zadovoljavaju potrebe štićenika za ekspeditivnim putovanjem. Osoba u prethodnici je zadužena za pregled ruta i ima zadatak da se upozna sa rutama, alternativnim putevima kao i putevima za hitne slučajeve do i od svih lokacija. U radu ove osobe vozači su od vitalnog značaja i stoga ih treba uključiti u planiranje ruta. Jedna od najvažnijih mjera tokom analize ruta je otkrivanje bilo kakvih uskih grla.

Drugi važan element u procesu analize rute je otkrivanje opasnih tačaka.

Opasne tačke su ona mjesta ili zone na datoj ruti koje predstavljaju povećanu prijetnju ili opasnost zbog samog terena ili karakteristika prirodnog okruženja. To uključuje mostove, šumovite površine, parkove, šahtove, poštanske sandučice, kontejnere za smeće, naselja itd. Takva mjesta zahtijevaju pokrivanje ljudskom snagom tokom kretanja kako bi se ograničila potencijalna opasnost.

Osnovne radnje prilikom pregleda ruta su:

- a) Mjesta polaska i dolaska
- b) ukupna udaljenost
- c) vrijeme kretanja (vrijeme se mjeri u periodu stvarnog kretanja - ako treba ići noću, onda se ide i noću i danju).
- d) Opis sa mapom:
 - Alternativne rute
 - Relacije za bijeg ili nepredviđene situacije
- e) Rizici
 - 1. Zaobilazni put
 - 2. Građevinski radovi
 - 3. Željeznički prelaz
 - 4. Nadvožnjaci i mostovi
 - 5. Visoke zgrade sa pogledom na rutu
- f) Bolnice (najbliže ili one sa dobrim urgentnim centrima)
- g) Skloništa (mjesta na koja treba otići u slučaju incidenta tokom tranzita)
- h) Uska grla i opasna mjesta
- i) Uobičajene aktivnosti u okruženju duž ruta
- j) Snage prijateljskih službi
 - 1. Barikade
 - 2. Policijski/vojni položaji
 - 3. Kontrola gužve
 - 4. Da li će biti dozvoljeno parkiranje vozila na trasi kojom je najavljeno kretanje
- k) Razno
 - 1. Mjesto od interesa duž rute
 - 2. Moguće lokacije koje bi štićenik mogao posjetiti
 - 3. Kontradiverziona provjera (za eksplozive)
 - 4. Pregled odabranih objekata
 - 5. Kontrasnajperske pozicije

Zaključak

Bezbjedonosni sistemi i njihovi podsistemi danas svoju funkciju obavljaju u divergentnim političkim, ekonomskim, kulturnim i društvenim uslovima. Ako se ovom spisku dodaju posljedice globalizacije, može se reći da su prijetnje osobama koje se štite, odnosno obezbjeđuju i izazovi sa kojima se suočavaju članovi bezbjedonosnog sistema međusobno isprepleteni i utiču jedni na druge. Međutim, treba zaključiti da je njihova misija, funkcija i nadležnost ne samo da efikasno otklone bezbjednosne prijetnje po živote osoba koje se konkretno obezbjeđuju ili nacionalne vrijednosti od strateškog značaja, već i da ih na vrijeme spriječe. U tim okolnostima, službe bezbjednosti, kontraobavještajne službe, kriminalističko-obavještajne službe, itd. trebaju precizno odrediti i praktično artikulirati temeljni korpus naučnih principa koji proizilaze iz praktičnih društvenih potreba. Policija uopšte i služba ličnog obezbjeđenja, obavljajući poslove bezbjednosti u ovoj oblasti, u suštini obavljaju jednu od najosnovnijih i najvažnijih bezbjednosnih funkcija u državi. Izvori prijetnji po lica koja su zaštićena od strane državnih organa su brojni, složeni, savremeni i opasni. Svrha prijetnje je izazivanje publiciteta, utjecaj na javnost, iznuđivanje ucjene ili druge koristi.

Najčešći i poznati oblici ugrožavanja sigurnosti osoba koje se štite su atentati i otmice, uključujući i terorizam, što govori o njihovoj opasnosti, organizovanosti, upotrebi sofisticiranih sredstava za postizanje ovih ciljeva itd. Ako se sekvenca napada prekine u početnoj fazi, sam napad može propasti ili uopće ne uspjeti. Međutim, tokom posljednja tri koraka napad je jak i rijetko može propasti.

Prepoznavanje napada znači otkrivanje ili promatranje napada neposredno prije događaja. Ovo se obično radi posmatranjem nekog neobičnog ponašanja ili otkrivanjem nekog elementa napada na ili blizu ili duž uobičajne rute. Neophodno je izgraditi Strategiju bezbjednosti lica i objekata i brzo je unaprijediti i istu blagovrijemeno razvijati kako bi se osigurala kako preventivna tako i represivna dimenzija bezbjednosti uopšte.

Korištena literatura

1. Angeleski M., Operativna kriminalistika, Skoplje, 2005
2. Stamenkovski A., Osnove obavještajnog rada, Skoplje, 2012.
3. Instrumenti američke moći: Strateška procjena, 1996. Institut za studije nacionalnih strategija Univerziteta nacionalne odbrane, Washington. Instruments of U.S. Power: Strategic Assesment, 1996. National Defense University Institute for National Strategies Studies, Washington.
4. Arnaudovski Lj., Kriminologija, 2. avgust S-Stip, Skoplje, 2007.5. Ahić J., Privatni sigurnosni sistemi, Sarajevo, 2009.
5. Masleša R., Teorije i sistema sigurnosti, Sarajevo, 2001.
7. Abazović M., Državna bezbjednost, Sarajevo, 2001.
8. Kambovski V., Međunarodno krivično pravo, Skoplje, 1998.
9. Daničić M., Stajić Lj., Privatno obezbjeđenje, Banja Luka, 2008.
10. Milošević M., Sistem državne bezbjednosti, Beograd, 2001

11. Vodinelić V., Kriminalistika-5 izdanje, Savremena administracija, Beograd, 1984.
12. Kambovski V., Krivično pravo-opšti dio, treće prerađeno izdanje, 2. avgust-Štip, Skoplje, 2006.
13. Dimovski S., Policija i javnost, Ohrid, 2014.
14. Kuzev S., Strategija odbrane, Skoplje, 2001.
15. Kajzer G., Kriminologija, Aleksandrija, Skoplje, 1996.
16. Modly D., Marijan Šuperina, Nedžad Korajlić, Rječnik kriminalistike, Strukovna udruga kriminalista, Zagreb, 2008.
17. Modli D., Duraković A., Što otežava ili onemogućava profesionalni rad ovlaštenih policijskih službenika, Tešanj, 2013.
18. Poštić P., i dr., Osnovi protivdiverzione zaštite, Beograd, 1998.
19. Daničić M., Pilipović V., Sistem zaštite lica i objekata, Novi Sad, 2011.
20. Daničić M., Stajić Lj., Privatna bezbjednost, Banja Luka, 2008.
21. Zakon o krivičnom postupku (Službene novine Republike Makedonije, br. 150 od 18.12.2010.)
22. Zakon o policiji (Službene novine RS br. 114 od 03.11.2006.)
23. Ustav RSM

